

Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

De Ruimte Soest

**Themaonderzoek
burgerschapsonderwijs en het
omgaan met verschil in morele
opvattingen**

Datum vaststelling: 20 april 2020

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	3
2.	Bevindingen	4
3.	Vervolg	6
4.	Reactie van het bestuur	7

1. Inleiding

Achtergrond

De Inspectie van het Onderwijs heeft op Democratische school De Ruimte PO en VO een thematisch onderzoek uitgevoerd naar de invulling van de wettelijke opdracht tot bevordering van burgerschap. Hierbij hebben we met name gekeken naar de bevordering van de basiswaarden van de democratische rechtsstaat rond onderwerpen waarover morele opvattingen in de samenleving (sterk) uiteen kunnen lopen.

Opzet van het onderzoek

Het onderzoek is uitgevoerd in de vorm van een onaangekondigd bezoek aan de school, waarbij we kennisnamen van documenten en lesmateriaal en gesprekken voerden met begeleiders, studenten en de leden van de staf. Daarnaast hebben we lessen en andere leeractiviteiten geobserveerd en een Bemiddelingskring bijgewoond. De school heeft achteraf een vragenlijst ingevuld over de manier waarop de school haar aanbod voor burgerschapsonderwijs invult.

Opzet van dit rapport

Dit rapport geeft een korte weergave van de voornaamste bevindingen en maakt duidelijk of de invulling die de school geeft aan thema's waarover morele opvattingen kunnen verschillen past binnen de wettelijke kaders en of de school hierbij de basiswaarden van de democratische rechtsstaat bevordert. Als het onderwijs niet voldoet aan de betreffende wettelijke eisen, geven we het bestuur een herstelopdracht. Ook kunnen we aanbevelingen geven. Tot slot hebben besturen de mogelijkheid een reactie aan het rapport toe te voegen.

De resultaten van het onderzoek voor het gehele Nederlandse onderwijs beschrijven we in een thematisch rapport dat in het voorjaar van 2020 verschijnt.

Bestuur: Stichting De Ruimte Soest
Bestuursnummer: 22162

School: Democratische school De Ruimte

Totaal aantal leerlingen: 140 (40 PO en 100 VO)

BRIN: 29TU (PO); 29TV (VO)

2 . Bevindingen

De invulling die de school geeft aan onderwijs rond onderwerpen waarover morele opvattingen in de samenleving (sterk) kunnen verschillen, past binnen de wettelijke eisen zoals opgenomen in artikel 8.3 WPO en artikel 17 WVO.

Conclusie

We hebben in het onderzoek gelet op de invulling die de school geeft aan het onderwijs rond onderwerpen zoals seksuele diversiteit, opvattingen over (de gelijkwaardigheid van) vrouwen en mannen, de opstelling ten opzichte van groepen die anders denken of geloven, en de opstelling ten opzichte van de basiswaarden van de democratische rechtsstaat en de Nederlandse grondwet.

We hebben vastgesteld dat de invulling die de school aan dergelijke onderwerpen geeft, niet in strijd is met de basiswaarden van de democratische samenleving.

Visie van de school

De school is gebaseerd op een democratische grondslag. Dit betekent dat de school een leeromgeving aanbiedt waarin de leerlingen ieder op een eigen manier en in een eigen tempo leren.

De school wil een inspirerende leeromgeving bieden waarin leerlingen zich op basis van gelijkwaardigheid kunnen voorbereiden op de samenleving. Dit proces van leren ontstaat door de leervragen van leerlingen en is daarmee vraaggestuurd. De Ruimte biedt daarnaast - door de inrichting van de sociocratische kringen - een oefenplaats aan leerlingen om ervaring op te doen in de respectvolle omgang met elkaar, in het oplossen van conflicten en in het organiseren en besturen van een onderwijsinstelling.

Het onderwijs in burgerschap beschouwen we dan ook in de context van dit democratisch onderwijs. We stellen vast dat het naleven en bevorderen van de basiswaarden zoals gelijkwaardigheid, vrijheid van meningsuiting, begrip en respect voor elkaar en afwijzen van onverdraagzaamheid en discriminatie onderdeel is van de visie op het onderwijs. Daarnaast blijkt uit de observatie van lessen en gesprekken met leerlingen en leraren dat de school dit ook toepast in het onderwijs en begeleiding van de leerlingen.

De school gebruikt geen methode voor seksuele vorming.

Als studenten vragen hebben, pakken de leraren dit samen op met de studenten. De leraar helpt de student om de vragen en doelen te formuleren. Vervolgens maken ze afspraken over de manier waarop de student naar de antwoorden gaat zoeken.

De acceptatie van verschillen tussen mensen is een waarde die onderdeel uitmaakt van de visie van de school. Uit de gesprekken met de leerlingen blijkt dat het voor de leerlingen een vanzelfsprekendheid is elkaar te accepteren ongeacht de seksuele geaardheid.

De Ruimte heeft een vrij homogeen samengestelde populatie, waardoor studenten niet vanzelfsprekend in contact komen met studenten die in een andere sociale situatie opgroeien of die een niet-westerse achtergrond hebben. Ook biedt de school niet een leeromgeving waarin de studenten actief in aanraking komen met de diversiteit in cultuur en andere religies in onze samenleving. Voor De Ruimte ligt er een uitdaging om in aanvulling op het vraaggestuurde onderwijs ook een leeromgeving voor de studenten te bieden waarin dit wel gebeurt.

Het zou kunnen voorkomen dat studenten die niet kiezen voor lessen in vakken waar burgerschapsdoelen aan bod komen, als bijvoorbeeld maatschappijleer en geschiedenis niet vanzelfsprekend deze kennis tot zich nemen. Het zou dan kunnen voorkomen dat zij de school verlaten zonder dat zij langs de kerndoelen voor burgerschap zijn geleid. Dit is een aandachtspunt voor de school.

Wij verwachten van De Ruimte dat zij het beschikbare aanbod voor burgerschap vergelijken met de kerndoelen burgerschap, deze waar nodig aanvullen en het aanbod vervolgens zodanig borgen dat dat alle studenten langs deze kerndoelen worden geleid.

3. Vervolg

De bevindingen uit dit onderzoek leiden niet tot vervolgoedradten. Wel wijzen we de school op het belang van actieve bevordering van de basiswaarden van de democratische rechtsstaat bij al haar leerlingen. We bevelen aan dat de school een aanbod realiseert waarmee duidelijk is dat de school voldoende aandacht besteedt aan alle onderdelen van burgerschap voor alle leerlingen. We geven de school daarbij ook in overweging al vast rekening te houden met de mogelijke aanpassing van de wettelijke burgerschapsopdracht.

4. Reactie van het bestuur

Wij hebben van het bestuur geen reactie ontvangen.

Inspectie van het Onderwijs
Postbus 2730, 3500 GS Utrecht
T-algemeen 088 6696000
T-loket (voor vragen) 088 6696060

